

Okresní archiv v Novém Jičíně

Číslo listu NAD: 668

Evidenční číslo pomůcky: 754

OKRESNÍ NÁRODNÍ VÝBOR V NOVÉM JIČÍNĚ

1 1945 - 1960

INVENTÁŘ

Zpracoval :

Karel Chobot

Nový Jičín 1981

O b s a h

Úvod	I - XXVIII
I. Úřední knihy	
A. Správní knihy	1 - 6
B. Evidenční knihy	7 - 10
C. Kartotéky	10
II. Spisový materiál	
A. Registraturní pomůcky	
1. Presidiální registratura	11
2. Tajná a důvěrná registratura	11 - 12
3. Všeobecná registratura	13 - 19
4. Závodní výbor Revolučního odborového hnutí	19
B. Spisy	
1. Presidiální registratura	20
2. Tajná a důvěrná registratura	21 - 22
3. Všeobecná registratura	
a/ manipulační období 1945 - 1948	23 - 45
b/ manipulační období 1949 - 1950	46 - 68
c/ manipulační období 1951 - 1954	69 - 129
d/ manipulační období 1955 - 1958	130 - 169
e/ manipulační období 1959 - 1960	170 - 190
4. Závodní výbor Revolučního odborového hnutí	191 - 192
III. Účetní materiál	
A. Účetní knihy	193 - 197
IV. Ostatní materiál	
A. Tiskoviny	198 - 199
Rejstřík věcný	200 - 217
Rejstřík osobní	218 - 219
Rejstřík Místní	220 - 225

I.

Dovršením národně osvobozenického boje a národní a demokratické revoluce byla důsledná demokratizace systému státního zřízení, která se v oblasti veřejné správy projevila vytvořením soustavy národních výborů, tj. lidem volených a lidem kontrolovaných orgánů státní moci a správy.

První zásady pro ustavování národních výborů formulovalo prohlášení vlády ČSR z 16. dubna 1944. Organizace a působení národních výborů pak byla dána ústavním dekretem presidenta republiky ze 4. prosince 1944 /dekret č. 18/44 Úřední věstník československý, o národních výborech a Prozatímním národním shromáždění, předtištěný v příloze k vyhláše min. vnitra č. 43/1945 Sb./. Existence a funkce národních výborů byly rovněž zakotveny v programu první domácí vlády z 5. dubna 1945, kde se v bodě 5 konstatuje vytváření lidem volených národních výborů v obcích, okresech a zemích jako nových orgánů státní a veřejné správy, jejichž posláním na rozdíl od předešlého byrokratického a protilidového správního aparátu bylo „spravovati všechny veřejné záležitosti a dbát vedle ústředních orgánů o veřejnou bezpečnost ... vláda bude svou politiku uskutečňovat přes národní výbory ...“/ viz Program vlády Národní fronty Čechů a Slováků, Košice 1945, str. 10/. Košický vládní program fixoval zásadu, že jediným zdrojem státní moci v nové republice je lid a proklamoval širokou demokratizaci celého veřejného života.

Na ústavní dekret presidenta republiky navázalo vládní nařízení č. 4 z 5. května 1945 Sb. o volbě a pravomoci národních výborů, částečně pozměněné vládním nařízením č. 44 ze 7. srpna 1945 Sb., v němž byl blíže vymezen rozsah působnosti národních výborů.

Bezprostředně po osvobození Nového Jičína se ujaly řízení složitých hospodářských a politických poměrů první revoluční národní výbory. Již před tím na podzim roku 1944 pod vlivem Slovenského národního povstání vznikly ilegální národní výbory z nichž nejstaršími byly v Bernarticích, Slatině, Tisku, Bílovci a Studénce. Celkem vzniklo na dnešním území Novojičínska 17 ilegálních národních výborů. Členové ilegálních národních výborů v Novém Jičíně a Hůrce byli vyzrazeni a koncem dubna 1945 zatčeni.

Okresní národní výbor v Novém Jičíně byl zřízen v květnu 1945, zřejmě ihned po 6. květnu 1945 /osvobození Nového Jičína/ nejpozději před 15. květnem 1945 /první zasedání místního národního výboru v Novém Jičíně a tenkrát již ONV existoval/. Prvním předsedou okresního národního výboru byl Arnošt Leipert z Loučky /dnes Nový Jičín, místní část Loučka/. Ustavující schůze ONV proběhla v pátek dne 22. června 1945 v zasedací síni na městské radnici v Novém Jičíně. Členové ONV byli seznámeni s nejdůležitějšími ustanoveními vládního nařízení z 5. května 1945 Sb. o volbě a pravomoci národních výborů a zároveň i směrnicemi ministerstva vnitra pro místní národní výbory ze dne 19. května 1945. Byla provedena volba předsedy a místopředsedy ONV /předsedou zvolen aklamací Alois Krumpolc/, ustaveny referáty a zvoleni první referenti:

pro věci bezpečnostní

osobní: presidium

vyživovací a zásobovací

ubytovací

dopravní, mimo věci silniční

vojenské

sociální

hospodářské zajišťování majetku Němců a kolaborantů

školské a záležitosti kultové a propagandu

zdravotnictví

zemědělské

finanční: presidium

průmysl a živnosti

veřejné práce a silnice
osídlování a kolonizace
referát úřadu práce – byl přiřčen prozatím k referátu bezpečnostnímu.

První volba členů do řádného Okresního národního výboru v Novém Jičíně se konala prostřednictvím volitelů na jejich okresním shromáždění 29. září 1945 ve smyslu vládního nařízení z 25. srpna 1945 č. 49 Sb., první schůze nově zvoleného ONV se konala 9. října 1945. Předsedou byl zvolen Rudolf Konvička.

Teritoriální působnost Okresního národního výboru v Novém Jičíně byla stejná jako působnost Okresního úřadu před rokem 1938 ve smyslu dekretu presidenta republiky č. 121 z 27. října 1945 Sb. o územní organizaci správy vykonávané národními výbory. Zahrnovala správní oblast soudního okresu Fulnek s obcemi:

1. Butovice
2. Fulnek
3. Gručovice
4. Jerlochovice
5. Jestřábí
6. Kletné
7. Kujavy
8. Pohoř
9. Pohořílky
10. Stachovice
11. Suchdol
12. Moravské Vlkovice
13. Vrchy
14. Hladké Životice,

soudního okresu Nový Jičín s obcemi:

1. Bernartice n.O.
2. Blahutovice
3. Bludovice
4. Hodslavice
5. Hostašovice
6. Hrabětice
7. Hukovice
8. Hůrka
9. Janovice
10. Jeseník
11. Nový Jičín
12. Starý Jičín
13. Jičina
14. Kojetín
15. Kunín
16. Starojická Lhota
17. Libhošť
18. Loučka
19. Mořkov
20. Palačov
21. Petřkovice
22. Polouvsí
23. Rybí

24. Straník
25. Šenov
26. Štramberk
27. Veřovice
28. Vlčnov
29. Dolní Vražné
30. Ženklava
31. Žilina
32. Životice

a soudního okresu Příbor s obcemi:

1. Albrechtičky
2. Bartošovice
3. Drnholec n. Lubinou
4. Hájov
5. Hartý
6. Kateřinice
7. Klokočov
8. Kopřivnice
9. Košatka nad Odrou
10. Mniší
11. Mošnov
12. Petřvald
13. Petřvaldík
14. Prchalov
15. Příbor
16. Sedlnice
17. Skorotín
18. Skotnice
19. Stikovec
20. Trnávka
21. Véska
22. Větrkovice
23. Závašice.

V období do roku 1948 došlo k těmto územním změnám a sloučením obcí: v roce 1947 se sloučily obce Véska a Klokočov s Příborem, Jerlochovice s Fulnekem. Podle zápisu 20. schůze pléna ONV z 15. září 1948 došlo ke sloučení obce Šenova s Novým Jičínem, i když k praktickému provedení došlo zřejmě až v roce 1949. Podobná situace je v případě integrace obce Vlčnova ke Starému Jičínu /schváleno plénem ONV 2krát 15. září 1948 a 30. ledna 1949/.

Územní změny v roce 1949 v souvislosti s vytvořením nových okresů a krajů se dotkly správního okresu Nový Jičín takto: obce Butovice, Kujavy, Pohořilky byly přičleněny do okresu Bílovec. Obce Fulnek, Gručovice, Jerlochovice, Jestřábí, Vlkovice Moravské, Vrchy /do r. 1947 Valteřovice/ byly včleněny do nově vytvořeného okresu Vítkov. Obce Mniší, Veřovice, Ženklava se staly součástí rovněž nově vytvořeného okresu ve Frenštátě pod Radhoštěm. Konečně obec Košatka nad Odrou přešla k okresu Ostrava – okolí. Naopak obce Horní Vražné, Hynčice, Mankovice, patřící od roku 1945 k politickému okresu Opava, byly od r. 1949 přičleněny k okresu Nový Jičín.

Politický okres Nový Jičín tedy čítal k 1. lednu 1949 obce:

Nový Jičín

Albrechtíčky
Bartošovice
Bernartice nad Odrou
Blahutovice
Bludovice
Dolní Vražné
Drnholec nad Lubinou
Hájov
Harty
Hladké Životice
Hodslavice
Horní Vražné
Hostašovice
Hrabětice
Hukovice
Hůrka
Hynčice
Janovice
Jeseník
Jičina
Kateřinice
Kletné
Kojetín
Kopřivnice
Kunín
Libhošť
Loučka
Mankovice
Mořkov
Mošnov
Palačov
Petřkovice
Petřvald
Petřvaldík
Pohoř
Polouvsí
Prchalov
Příbor
Rybí
Sedlnice
Skorotín
Skotnice
Starojická Lhota
Starý Jičín
Stikovec
Straník
Suchdol
Šenov
Štramberk
Trnávka

Větrkovice
Vlčnov
Závišice
Žilina
Životice.

Okres měl rozlohu 41 244 ha a celkem zde sídlilo 61 084 obyvatel.

V průběhu let 1949-1960 pokračoval integrační proces a došlo k dalšímu slučování obcí. Kromě již uvedeného sloučení Šenova s Novým Jičínem a Vlčnova se Starým Jičínem v roce 1948-1949 se sloučily Hynčice s obcí Vražné v roce 1953. Obec Hartý byla v roce 1956 jako samostatná zrušena, zbytek obce se stal součástí Petřvaldu a název sám v roce 1957 zanikl. V roce 1957 integrovaly Hrabětice ke Starému Jičínu a konečně v roce 1959 došlo ke spojení Drnholce nad Lubinou s Větrkovickými v samostatnou obec, která byla pojmenována Lubina /dnes součást města Kopřivnice od 1. ledna 1979/.

Podle zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu došlo k další reorganizaci. Okres Nový Jičín byl v této podobě zrušen a k němu připojeny okresy Bílovec, Frenštát pod Radhoštěm a část obcí z bývalých okresů Vítkov a Hranice.

Podívejme se teď stručně na další správní vývoj okresního národního výboru a jeho vnitřní strukturu. Nadřazeným orgánem Okresního národního výboru v Novém Jičíně byl Zemský národní výbor v Brně - expositura v Moravské Ostravě a od 31. ledna 1949 Krajský národní výbor v Ostravě podle zákona z 21. prosince 1948 č. 280/1948 Sb.

Okresní národní výbor Nový Jičín převzal po osvobození působnost bývalého okresního úřadu. Vrcholným orgánem se stalo veřejné plenární zasedání ONV a výkonným orgánem rada ONV složená z předsedy, náměstků a dalších členů. Při ONV byly zřízeny jednotlivé komise a poradní sbory. V 8. schůzi ONV dne 23. srpna 1946 byly zřízeny tyto komise:

bezpečnostní
o obraně státu
vyživovací
zemědělská
školská
živnostenská a průmyslová
rolnická osidlovací
dopravní
silniční a stavební
zdravotní a sociální
finanční
odborná myslivecká.

Komise pak byly doplněny 26. září 1946 v 9. schůzi ONV ustavením okresního plánovacího sboru se sekcemi:

1. národní hospodářství a peněžnictví
2. zemědělství
3. průmysl a energetika
4. stavebnictví, urbanismus a regionalismus
5. sociální péče a zdravotnictví
6. školství
7. osvěta, cizinecký ruch a tělesná výchova
8. doprava
9. obchod, živnosti a řemesla
10. družstevnictví.

V roce 1947 došlo k ustavení dalších komisí:

komise trestní a nalézací

komise pro věci osidlovací a konfiskací nepřátelského majetku – 12. plenární schůze ONV dne 14. února 1947;

okresní družstevní komise – 13. plenární schůze ONV dne 26. března 1947

okresní vyživovací komise – 17. plenární schůze ONV dne 20. prosince 1947.

S účinností od 1. ledna 1947 bylo u ONV v Novém Jičíně zřízeno 11 oddělení /referátů/ v čele s přednostou oddělení. Kromě toho bylo zřízeno 12. oddělení – tzv. kancelářské, které zahrnovalo podatelnu, písařnu a výpravnu. Sled oddělení byl následující:

1. oddělení: presidiální a personální
2. oddělení: ústavní a právní
3. oddělení: zajišťovací a osidlovací
4. oddělení: zásobovací, vyživovací a cenové
5. oddělení: referát národní bezpečnosti
6. oddělení: účetní a finanční
7. oddělení: živnostenské, průmyslové a družstevní
8. oddělení: zemědělské
9. oddělení: zdravotní a veterinární
10. oddělení: silniční a stavební
11. oddělení: školské, osvětové a kulturní
12. oddělení: kancelářské.

Vládním nařízením z 18. ledna 1949 č. 3 Sb. o nové územní organizaci byly ustaveny prozatímní okresní národní výbory. Ministerstvo vnitra na návrh krajských akčních výborů Národní fronty jmenovalo předsedy a členy zatímních okresních národních výborů a vyrozumělo o tom krajské národní výbory výnosem ze dne 19. ledna 1949, zn. 162/1-18/1-1949 Ib/.

Ustavující schůze zatímního Okresního národního výboru v Novém Jičíně se konala 30. ledna 1949. Zřízeny byly tyto referáty:

- I. pro všeobecné a vnitřní věci
- II. plánovací
- III. bezpečnostní
- IV. pro školství, osvětu a tělesnou výchovu
- V. práce a sociální péče
- VI. zdravotní
- VII. finanční
- VIII. hospodářský
- IX. zemědělský
- X. pro vnitřní obchod, výživu a ceny
- XI. technický.

Výnosem ministerstva vnitra ze dne 19. dubna 1949 se doplnil zatímní okresní národní výbor na 30 členů. Slib nových členů s předáním jmenovacích dekretů se konal na ustavující plenární schůzi zatímního Okresního národního výboru v Novém Jičíně dne 15. května 1949. V úvodním projevu zdůraznil tehdejší předseda zatímního ONV Metoděj Novák mimo jiné význam a poslání ONV: „Plénum ONV jako nejvyšší orgán určuje směr činnosti a politiku v okrese. Výkonnými složkami je rada, předseda, referenti a komise. Plénum, rada, referenti a ostatní složky jsou zástupci lidu, mají lidu sloužit a lidu skládají účty ze své činnosti.“

Každý člen zatímního ONV byl pověřen správou některéhoz referátů, předseda zatímního ONV byl pověřen vedením referátu pro všeobecné vnitřní věci. Při ONV byly ustaveny tyto komise:

v zasedání zatímního ONV Nový Jičín dne 7. října 1949:

- komise pro státní občanství
- komise podle § 155 zákona č. 131/1936 Sb. o ochraně státu
- komise školská
- komise sociálně politická, subkomise
  - pro pracovní kádry
  - pro sociální péči
- komise finanční
- komise trestní

ve 4. plenární schůzi zatímního ONV Nový Jičín dne 4. května 1950:

- komise distribuční
- komise myslivecká

v 7. plenární schůzi ONV Nový Jičín dne 6. září 1950:

- komise zásobovací
- komise pro cizinecký ruch
- komise plánovací
- komise pro osvětu
- komise pro tělesnou výchovu.

Nové národní výbory rozšiřovaly svou působnost a postupně přebíraly podstatnou část veřejné správy, vykonávané dosud jinými orgány. Zákonem č. 48 z 19. března 1947 Sb. byla na ONV přenesena ze spolkové péče okresní péče o mládež, fakticky však až od r. 1949-1950. Dále přešla na ONV působnost, kterou dosud vykonávaly finanční úřady I. stolice a finanční úřady výkonné. Stalo se tak zákonem č. 281 z 21. prosince 1948 Sb. Zákonem č. 85 z 23. března 1949 Sb. byla na ONV přenesena pravomoc okresních vyživovacích komisí, podle zákona č. 87 z 24. března 1949 Sb. působnost okresního úřadu ochrany práce a podle vládního nařízení č. 211 z 20. září 1949 Sb. kompetence úřadů přísežných komisařů a oblastních komisí pro technickohospodářské úpravy pozemků. V roce 1950 převzal ONV Nový Jičín podobně jako ostatní ONV některé úkoly zrušeného Národního pozemkového fondu a Fondu národní obnovy. V letech 1950 – 1953 příslušela ONV působnost v oboru vyměřování a mapování podle vládního nařízení č. 279/1949 Sb. a č. 1/1954 Sb. Zákonem o krajském zřízení byl zrušen Okresní školní výbor Nový Jičín a jeho působnost přenesena na referát školství a kultury ONV podobně jako okresní osvětová rada, zrušená vládním nařízením č. 101 z 5. července 1950 Sb. V roce 1951 převzal ONV působnost oblastního sboru pro cestovní ruch. Mimořádný význam měl přechod působnosti ve věcech dávek důchodkových v roce 1953, kterou až dosud vykonávala okresní nemocenská pokladna. V pozdější době od 1. ledna 1957 přešla na ONV působnost úřadoven ochrany mládeže. Kompetence ONV byla rozšířena také přenesením pravomocí ze ZNV a KNV vládním nařízením č. 305 z 28. prosince 1948 Sb. jako volba finanční komise, záležitosti spolkové, bezpečnostní, ochrany státu, trestní atd. a vládním nařízením č. 116 z 22. dubna 1949 Sb. jako přiděl konfiskovaného majetku, komunální podniky, školství, matriční a církevní záležitosti, léčebné a ošetrovatelské ústavy, lesní a dřevařské hospodářství, telekomunikace, věci živnostenské, veterinární, zemědělské, stavební, vodoprávní, silniční apod.

Vládním nařízením z 11. prosince 1951 č. 121 Sb. byly provedeny některé změny v referátech národních výborů. Referát I. se přeměnil v referát pro organizaci činnosti lidové správy, od něhož byla odloučena část agendy a předána III. referátu pro vnitřní věci. V. referát se změnil na referát pracovních sil a X. na referát pro vnitřní obchod. V roce 1953 byl technický referát /XI/ přeměněn na referát pro výstavbu.

V roce 1952 byla podle vládního nařízení č. 42 z 19. srpna 1952 Sb. místo dosavadního plánovacího referátu a plánovací komise zřízena nová plánovací komise jako objektivní orgán rady ONV.

Na základě ústavního zákona č. 12/1954 Sb., o národních výborech, zákona č. 13/1954 Sb. o národních výborech a podle vládního nařízení č. 23 ze 7. května 1954 Sb. o organizaci výkonných orgánů národních výborů s účinností od 17. května 1954 byly po volbách 16. května 1954 zřízeny u ONV v Novém Jičíně tyto odbory /referentský systém byl podle zákona č. 13/1954 Sb. o národních výborech zrušen/:

- odbor všeobecný
- odbor zemědělský
- odbor místního hospodářství
- odbor finanční
- odbor školský
- odbor osvěty
- odbor pro vnitřní obchod
- odbor pro vnitřní věci
- odbor pracovních sil
- odbor výstavby
- odbor zdravotní
- odbor průmyslový
- odbor sociálního zabezpečení
- okresní výbor tělovýchovy a sportu
- okresní plánovací komise.

Stálé komise u ONV:

- komise mandátová
- komise pro obchod
- komise zemědělská
- komise pracovních sil
- komise finanční – rozpočtová
- komise průmyslová
- komise školská
- komise zdravotní
- komise pro místní hospodářství
- komise kulturní
- komise trestní.

S okresním národním výborem byl volně spojen okresní výbor pro tělovýchovu a sport, obstarávající státní správu ve věcech tělesné výchovy ve smyslu zákona č. 71 z 12. prosince 1952 Sb.

Zákonem č. 4 z 28. března 1952 Sb. byl při ONV ustaven okresní hygienik jako orgán hygienické a protiepidemické služby. Stál v čele hygienicko-epidemiologické stanice.

Výkup zemědělských výrobků prováděl v té době až do roku 1957 okresní plnomocník. /Vládní nařízení č. 56/1952 Sb./ Jako organizační složka aparátu ONV byla ustavena okresní inspekce požárního dozoru /zákon č. 35 z 24. dubna 1953 Sb./. Od roku 1952 pracoval při ONV jako komise též okresní výbor žen, jehož vrcholným orgánem byl Výbor československých žen.

Po volbách v roce 1954 se rada ONV v Novém Jičíně skládala z předsedy, 2 náměstků, 1 tajemníka a sedmi členů, plenum ONV čítalo 60 členů.

Podle vládního nařízení č. 7 ze dne 22. února 1957 Sb. byly na zasedání pléna ONV v Novém Jičíně dne 27. května 1957 zřízeny tyto odbory:

zemědělský
místního hospodářství
dopravy a průmyslu
obchodu
finanční
školy a kultury
zdravotnický
sociálního zabezpečení
výkupu zemědělských výrobků
pro vnitřní věci
pracovních sil
pro výstavbu
všeobecný.

Rada měla opět 11 členů a plénum čítalo rovněž stejně 60 členů. O sestavení stálých komisí se v zápisech pléna ONV nedochoval potřebný údaj. Ve vnitřní organizaci ONV pak až do roku 1960 nedošlo ke změnám.

II.

Registratura ONV byla uložena v nevyhovujících prostorách spisovny ONV, nejdříve v budově ONV na Gottwaldově ul. č. 3 v Novém Jičíně, pak v suterénních místnostech domu na Tyršově ulici č. 5 a konečně v domě na Švermově ulici č. 3. Ve všech případech šlo o nevyhovující místnosti, písemnosti zde uložené trpěly vlhkem. V roce 1974 došlo ke zrušení spisovny ONV v Novém Jičíně a po skartačním řízení byly zbývající spisy převezené do nové spisovny ONV v budově školy v Heřmanicích u Polomi.

Okresní archiv přebíral písemnosti ONV Nový Jičín postupně v letech
1957 – zásobovací oddělení, odsun Němců, provinění proti národní cti

1958 – referát národní bezpečnosti

1959 – zajišťovací referát

1960 – spolky, státní občanství, odbor sociální, odbor zemědělský

1963 – zápisy pléna a rady ONV

1965 – organizační odbor.

Dále přebíral okresní archiv písemnosti v řádných skartačních řízeních v roce 1970 a 1974. Písemnosti ONV, převzaté okresním archivem, byly uloženy jednak na centrálním pracovišti okresního archivu na Slovanské ul. č. 3 v Novém Jičíně, jednak v depozitáři na Havlíčkově ul. 12 v Novém Jičíně, nejvíce však přímo v budově spisovny ONV v Heřmanicích u Polomi, kde byla okresnímu archivu vyčleněna jedna místnost. Fond se nedochoval v dobrém stavu, mnohé písemnosti odborů chybí. Během zpracování byly přímo ve spisovně ONV nalezeny další spisy do roku 1960 a tyto převzaty a dořazeny.

III.

Archivní fond ONV Nový Jičín 1945-1960, jak výše naznačeno, se nedochoval v úplnosti, mnohé písemnosti odborů propadly zkáze ještě před převzetím okresním archivem. Při pořádání a inventarizaci archivního materiálu ONV Nový Jičín 1945-1960 bylo v zásadě postupováno podle Základních pravidel pro zpracování archivního materiálu vydaných Archivní správou ministerstva vnitra ČSR v roce 1960.

Úřední knihy byly roztrženy do dvou základních skupin: správní a evidenční, jako třetí skupina byly vyčleněny kartotéky.

Správní knihy sem byly zařazené vázané zápisy ze zasedání pléna a rady ONV. Při bližším seznámení nutno konstatovat časovou úplnost /1945-1959/, ale obsahově chybí zápisy některých schůzí. Od roku 1949 nejsou přiložené návrhy na usnesení, některé zápisy jsou provedené těsnopisem /zvláště v roce 1957/.

V evidenčních knihách jsou zařazené především živnostenské rejstříky, seřazené podle svazků; zbývající evidenční knihy jsou řazené dle druhů a uvnitř chronologicky.

Podobně byly uspořádány registraturní pomůcky. Základní rozdělení odpovídá registraturnímu uspořádání:

1. presidiální
2. tajná a důvěrná
3. všeobecná
4. Závodní výbor Revolučního odborového hnutí.

Uvnitř všeobecné registratury jsou pomůcky řazené podle manipulací, i když nejsou zvlášť vyznačené, a to do roku 1950. Od roku 1955 jsou řazené podle odborů, uvnitř chronologicky. V 1. období byly zvlášť evidovány spisy některých komisí či referátů, všeobecná registratura byla evidována ve všeobecném podacím protokolu. Kromě všeobecného podacího protokolu se dochovaly podací protokoly úřadu národní bezpečnosti, bezpečnostního referátu, podací protokol zajišťovací, trestní ochrany, očištné komise,

provinění proti národní cti, zdravotní, veterinární, zemědělský, okresní péče o mládež, technický. Podle nové instrukce o spisové manipulaci se od roku 1949 přestaly vést podací protokoly a byly zavedeny tzv. spisové průvodky, které se u ONV Nový Jičín nedochovaly. Podací protokoly se začaly vést opět od roku 1955, tentokrát nikoliv centrálně, ale na jednotlivých odborech.

K příslušným podacím protokolům jsou zařazeny indexy, pokud se dochovaly. Inventární jednotkou ve smyslu Základních předpisů je jedna kniha, jedna kartotéka.

Spisy ONV nebyly k inventarizaci téměř vůbec připravené. Spisové značky na některých spisech byly uváděné, jinde ne, přesto šlo rekonstruovat všechny spisové manipulace. Ve fondu se mnoho skartovalo, neboť při přebírání písemností byly okresním archivem přebrány i mnohé bezcenné spisy. Celkem bylo vyskartováno 96 bm.

Obsahově se spisy různily nejen v rámci manipulací, ale i při stejných spisových značkách. Jasně vyplývá rostoucí působnost národních výborů po roce 1948 – 1949, zvláště přejímáním agendy některých zrušených úřadů v letech 1949 – 1950 /např. Národní pozemkový fond, Fond národní obnovy, Okresní školní výbor, Okresní rada osvětová, Okresní péče o mládež/ a naopak některé typy písemností se vyskytují pouze v určitém časovém období /např. vyčlenění bezpečnostního referátu, vznik Sboru národní bezpečnosti/.

Uspořádání spisů odpovídá rovněž registraturnímu klíči:

1. presidiální registratura
2. tajná a důvěrná registratura
3. všeobecná
4. závodní výbor ROH

Všeobecná registratura se dělila na základní spisové manipulace:

- a/ 1945-1948
- b/ 1949-1950
- c/ 1951-1954
- d/ 1955-1958
- e/ 1959-1960

ad a/

1945-1948 – používá se spisového plánu pro okresní úřady, příloha A k oběžníku MV č. B-1050-25/5 1935.

Spisy byly ukládány do 11 skupin označenými římskými čísly:

- I. Státoobčanské záležitosti
- II. Hospodaření obcí a okresu
- III. Bezpečnostní záležitosti
- IV. Spolkové záležitosti
- V. Vojenské záležitosti – nedochovaly se spisy
- VI. Živnostenské záležitosti
- VII. Matriční záležitosti
- VIII. Sociální záležitosti, podpory, bytové věci, repatriace
- IX. Zdravotní záležitosti
- X. Zemědělské záležitosti
- XI. Stavební a technické záležitosti.

ad b/

1949-1950 – dnem 1. ledna 1949 vstoupil na základě „Zásad kancelářské služby ve vnitřní správě“ MV č. K-662-6/11-1948-I/4 v platnost nový spisový systém /vyhláška min. vnitra z 10. prosince 1948 zveřejněná ve Věstníku ministerstva vnitra č. 230/1948/. Vlastní spis byl označen značkou, která byla podle obsahu spisu zjišťována z abecedního rejstříku spisového

plánu, který byl vypracován podle desetinné soustavy a označen jako „Prozatímní plán pro vnitřní správu“. Spisy byly rozčleněny do tříd:

1. Veřejná správa
2. Vnitřní správa
3. Školství a osvěta
4. Zdravotnictví a sociální správa
5. Hospodářství
6. Zemědělství
7. Technika
8. Finance.

ad c/

1951-1954 – spisový plán stanovený vyhláškou ministerstva vnitra zn. 185/14-8/7-1950-I/6. Nadále ponechán dosavadní desetinný systém podle věcných hledisek členící spisy do základních skupin – tříd /0-9/. Každá z deseti tříd se dále dělila na deset podtříd, hesel a podhesel. Pro přehlednost se skládala dále za třetí číslo tečka. Při označování spisů se nepřehlíželo k organizační struktuře ONV, nýbrž se použilo toho znaku, který jim podle věcného obsahu příslušel.

Členění spisů se dělo podle tříd:

- 1 - Mezinárodní věci, státní zřízení a společné věci veřejné správy
- 2 - Společné věci hospodářské a organizace hospodářství
- 3 - Vnitřní správa
- 4 - Kulturní věci a tělesná výchova
- 5 - Kádry a sociální a zdravotní péče
- 6 - Průmysl, obchod, výživa
- 7 - Zemědělství
- 8 - Technická a doprava
- 9 - Finance
- 10 - Soudnictví.

ad d/

1955-1958 – spisy byly ukládány podle instrukce ministerstva vnitra z 30.9.1954 č. 250/1954 Sbírkou instrukcí pro výkonné orgány národních výborů a to od 1. ledna 1955. Spisy byly označeny značkou příslušného odboru /škol, zdrav apod./ a číslicí příslušné věcné skupiny spisů. Jednotlivé značky byly voleny odděleně pro každý odbor a spisový plán odpovídal organizačnímu členění úřadu. Při přesunech z jednoho odboru na druhý vznikaly v označování písemností nejasnosti. Podle pokynů min. vnitra byl původní počet ukládacích znaků později rozšířen. Nedostatek znaků způsobil značné problémy při inventarizaci této spisové manipulace, neboť původce pod jednou značkou zachoval značně různorodou skupinu spisů. K volnému pojetí inventární jednotky došlo především kvůli této spisové manipulaci, o čemž viz níže.

ad e/

1959-1960 – spisy tříděny a ukládány na základě instrukce ministerstva vnitra poř. č. 4 ze dne 4. ledna 1959 Sbírkou instrukcí pro výkonné orgány národních výborů. V zásadě se spisový plán vrátil k desetinnému systému z 2. a 3. období /1949-1954/; číselné znaky 51 – 99 byly společné pro všechny odbory, neboť zahrnovaly druhy agendy, vyskytující se ve všech odborech. Zbývající znaky byly rozděleny jednotlivým odborům:

- 51 – 99 pro věci společné všem odborům
- 101 – 108 organizace činnosti národních výborů
- 126 – 131 kontrola
- 151 – 157 plánování

- 176 – 182 finance
- 201 – 215 zemědělství
- 251 – 255 místní hospodářství
- 276 – 283 doprava
- 301 – 307 obchod
- 326 – 333 výstavba
- 401 – 409 vodní hospodářství
- 426 – 430 výkup zemědělských výrobků
- 451 – 464 školství, kultura, církevní věci
- 501 – 509 pracovní síly
- 526 – 532 zdravotnictví
- 551 – 559 sociální zabezpečení
- 601 – 622 vnitřní správa.

Nově zavedený spisový plán umožňoval další členění hlavních číselných znaků na podznaky a v případě potřeby i použití číselného znaku z jiné věcné skupiny. Pro ukládání písemností účetní evidence platila ustanovení vládního nařízení č. 30/1958 Sb. o zásadách pro účetní evidenci a vyhláška ministerstva financí č. 102/1958 Ú.l. o účetní evidenci hospodářských, rozpočtových a jiných organizací.

Uvnitř jednotlivých manipulací byly spisy rozříděny podle referátů, od r. 1954 odborů. Pořadí referátů a odborů je zachováno, pokud pro srovnání s předchozím obdobím referát či odbor chybí, písemnosti se nedochovaly /především referát plánovací, později okresní plánovací komise/. Chronologicky jsme řešili problémy s přesahováním zařazením do manipulace, kde bylo maximum spisů, tzn. ve většině případů do následujícího období. Spisové značky na spisech nebyly uváděné přesně, často uživatel uvedl všeobecnou značku bez ohledu na konkrétní obsah a tak se stalo, že pod jednou značkou se dochovalo obsahově nejrozličnějších druhů spisů. Tato situace ztížila inventarizaci, zvláště pak vedla k diskuzi o určení inventární jednotky. Základem se stala spisová značka, při obsahové různosti jsme za základ brali nejmenší skupinu spisů /ve smyslu volného výkladu Základních pravidel str. 224-225/, neboť jen tak jsme mohli vyjádřit různorodost a pestrost materiálu. U skupin s označením „totéž“, bez ohledu na uvedená konkrétní formou mimo jiné, bylo užito jednoho inventárního čísla pro celou signaturu.

V 3. manipulaci 1951-1954, referát X., oddělení zásobovací užívalo vlastní spisové značky, které jsme ponechali.

Spisy okresního inspektorátu státního protipožárního dozoru byly většinou bez spisových znaků ve složkách, které sloužily k věcnému rozřazení při inventarizaci.

Velký problém činily spisy odboru školství a kultury. Spisy nebyly vůbec označeny spisovými znaky, při převzetí byly volně seskupeny do věcných skupin podle spisových znaků posledního manipulačního období 1959-1960, aniž byly tyto znaky na všech spisech uvedeny. Proto v důsledku zmíněných skutečností byl shromážděný spisový materiál z let 1945-1960, jak část školství tak i kultury, zachován jako celek a rozříděn podle spisového plánu 1959-1960.

U zemědělského odboru se z posledního manipulačního období nedochovaly samostatné spisy, jednotlivosti byly spjaty s obdobím předchozím; 1955-1958 a tak při inventarizaci u této manipulace zůstaly.

Spisy ZV ROH byly utříděny a inventarizovány podle věcných skupin.

Účetní knihy jsou uspořádány věcně a chronologicky.

Ve IV. části – Ostatní materiál, jsou zařazeny v podkapitole A tiskoviny, vydávané ONV v Novém Jičíně. Jedná se především o okresní věstník, vydávaný v roce 1947-1948, svázaný ve 2 svazky, informační zpravodaj, sbírka jednotlivých čísel novin, plakáty, bleskovky, výběr tištěných oběžníků pro propagaci.

K inventáři jsou připojeny rejstříky místní, osobní a věcný s odkazem na inventární čísla.

Schéma uspořádání fondu a sestavy inventáře:

- I. Úřední knihy
  - A. Správní knihy
  - B. Evidenční knihy
  - C. Kartotéky

- II. Spisový materiál
  - A. Registraturní pomůcky
    - 1. Presidiální registratura
    - 2. Tajná a důvěrná registratura
    - 3. Všeobecná registratura
    - 4. Závodní výbor Revolučního odborového hnutí

  - B. Spisy
    - 1. Presidiální registratura
    - 2. Tajná a důvěrná registratura
    - 3. Všeobecná registratura
      - a/ manipulační období 1945 - 1948
      - b/ manipulační období 1949 - 1950
      - c/ manipulační období 1951 - 1954
      - d/ manipulační období 1955 - 1958
      - e/ manipulační období 1959 - 1960
    - 4. Závodní výbor Revolučního odborového hnutí

- III. Účetní materiál
  - YYYYY.Účetní knihy

- II. Ostatní materiál
  - A. Tiskoviny

IV.

Fond ONV Nový Jičín 1945-1960 je cenným pramenem k dějinám budování socialismu na Novojičínsku. Důležitost a význam archivního materiálu tohoto fondu jsou dány postavením, které měl ONV jako nejvyšší orgán lidosprávy okresu v letech 1945-1960. Rozsáhlé ústavní pravomoci mu umožňovaly řídit téměř všechny oblasti veřejného a hospodářského života regionu. Je tedy fond ONV Nový Jičín jedinečným pramenem poznání vývoje novojičínského okresu od osvobození, ustavení národních výborů, překonávání poválečného období, kdy je okres z části osídlován novými obyvateli z jiných oblastí naší vlasti a po staletém údobí je tak konečně vyřešena národnostní otázka, až do vzniku většího správního celku při územní reorganizaci v roce 1960. Fond obsahuje spisy dokumentující socializaci našeho venkova, přeměnu drobných živností v komunální podniky, rozvoj zdravotnictví, růst sociálních jistot obyvatelstva, vývoj školství a čilý kulturní ruch, ať již na profesionální úrovni či prudce se rozvíjející zájmovou uměleckou činnost.

I přes svou neúplnost a mezerovitost obsahuje tedy fond ONV Nový Jičín 1945-1960 cenné písemnosti, které jsou zvláště významné a nenahraditelné v případech, kde fondy jednotlivých národních výborů z obcí Novojičínska byly buď částečně nebo úplně neodpovědnou skartací nebo nevhodným uložením zničeny, zvláště v období do roku 1954, tj. do vydání vládního nařízení ze dne 7. května 1954 č. 29/Sb., o archivnictví a navazující normy, týkající se zejména organizace archivů a ochrany archiválií.

Zvláště zajímavé dokumenty, které poskytují ucelený pohled na celou šíři problémů budování novojičínského okresu v letech 1945-1960, jsou zápisy ze schůzí plén a rad ONV, zápisy ze schůzí komisí a poradních sborů. Písemnosti jednotlivých oddělení fondu obsahují důležité dokumenty a informace o osvobození okresu, organizování a ustavování národních výborů, poválečnému zajišťování bezpečnosti, prověřování národní spolehlivosti obyvatel okresu, odsunu Němců, hospodářské obnově válkou poškozených obcí okresu, budování průmyslu a komunálního hospodářství, obnově a přestavbě školství, osvěty a kultury v okrese, zapojování zemědělství a místního hospodářství okresu do socialistických forem hospodaření a jiné.

V.

Fond ONV Nový Jičín 1945-1960 uspořádali a zinventarizovali v letech 1978-1980 Karel Chobot a Zdena Genserková, spisy Závodního výboru Revolučního odborového hnutí a tiskoviny Judita Tichá. Rejstříky místní a jmenný zpracovala Miroslava Talpová, rejstřík věcný Jaroslava Brichová. Inventář sestavil a úvodem opatřil Karel Chobot v okresním archivu v Novém Jičíně v roce 1981. Inventář přepsala Miroslava Talpová.

Ke dni uspořádání čítá fond:

- 150 úředních knih
- 2 jmenné kartotéky
- 129 pomocných knih
- 116 účetních knih
- 2 tisky /okresní věstník/
- 1180 kartonů.

Příloha úvodu:

Předsedové ONV v Novém Jičíně

	zvolen	- pověřen
Arnošt Leipert	květen 1945	pověřen ihned po osvobození Nového Jičína
Alois Krumpolc	22.6.1945	
Rudolf Konvička	9.10.1945	
František Rozehnal	4.7.1946	
Metoděj Novák	29.12.1948	
Ladislav Václavík	17.11.1950	zastupoval ve funkci
Alois Randýsek	5.4.1951	
Vladislav Čadík	2.6.1955	až do roku 1960

Název fondu:	Okresní národní výbor v Novém Jičíně
Značka fondu:	ONV Nový Jičín
Časový rozsah:	1887 1945-1960
Počet inventárních jednotek:	1372
Počet evidenčních jednotek:	1579
Místo uložení:	Nový Jičín, Havlíčkova 12
Stav ke dni:	31.12.1981
Fond uspořádali:	Zdena Genserková, Karel Chobot, Judita Tichá
Inventář sestavil:	Karel Chobot
Počet stran:	254
Počet exemplářů:	5
Přepsala:	Miroslava Talpová
Vazbu provedl:	OPKS – knihařství Nový Jičín
Inventář schválil:	PhDr. Karel Chobot